

PLANGEBIED VOGELENZANG EN GEUR VAN VEEHOUDERIJEN

GEMEENTE LAARBEEK

OMGEVINGSDIENST
ZUIDOOST-BRABANT

PLANGEBIED VOGELENZANG EN GEUR VAN VEEHOUDERIJEN

GEMEENTE LAARBEEK

In opdracht van	gemeente Laarbeek
Opgesteld door	F. Stouthart en F. Lathouwers Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant Postbus 8035 5601 KA Eindhoven
Auteur	Fred Stouthart
Projectnummer	231007
Datum	23 maart 2016
Status	definitief

Inhoudsopgave

1	Aanleiding en opdracht	1
2	Wettelijk milieukaders.....	2
2.1	Wet geurhinder en veehouderij	2
2.1.1	Geur gevoelig object	2
2.1.2	Bebouwde kom	4
2.1.3	Geurnormen voor de maximale geurbelasting	4
2.1.4	Aan te houden vaste afstanden	5
2.1.5	Gemeentelijke geurbeleid: geurverordening	5
3	Aanvaardbaar woon- en leefklimaat.....	7
3.1	Aanvaardbaar woon- en leefklimaat voor geur	7
3.1.1	Geurbelasting en aanvaardbaar woon- en leefklimaat	7
3.1.2	Afstanden en aanvaardbaar woon- en leefklimaat	8
4	Ruimtelijke situatie en relevante veehouderijen.....	9
5	Toetsing omgekeerde werking	10
5.1	Geurgevoelig object en ligging bebouwde kom.....	10
5.2	Belangen veehouderij	10
5.2.1	Belangen intensieve veehouderij aan de Vogelzang 57	10
5.2.2	Belangen rundveehouderij aan de Vogelzang 55	12
5.3	Aanvaardbaar woon- en leefklimaat voor geur.....	13
5.3.1	Woon- en leefklimaat als gevolg van omliggende intensieve veehouderijen (odour units) .	13
5.3.2	Woon- en leefklimaat als gevolg van rundveehouderij Vogelenzang 55.....	15
6	Samenvattende conclusies	16

1 Aanleiding en opdracht

De gemeente Laarbeek heeft het voornemen om als onderdeel van de verkaveling fase 2 Nieuwenhof-Noord Lieshout woningbouw toe te staan. Hiervoor is het bestemmingsplan Vogelenzang in voorbereiding. Bij de besluitvorming omtrent een bestemmingsplan moet worden bepaald of sprake is van een goede ruimtelijke ordening en of het plan niet in strijd is met het ruimtelijke ordeningsrecht. In de directe omgeving van het plangebied Vogelenzang zijn twee veehouderijen aanwezig waaronder een intensieve veehouderij aan de Vogelenzang 57 en een rundveehouderij aan de Vogelenzang 55. De vraag is of de toekomstige bewoners niet zullen worden blootgesteld aan overmatige geurhinder. Tevens mogen de veehouderijen niet in de bedrijfsvoering worden belemmerd door het veranderen van de bestemming.

De gemeente Laarbeek heeft de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant verzocht om te onderzoeken of er sprake is van een goede ruimtelijke ordening. Het betreft een onderzoek naar de zogenaamde 'omgekeerde werking': de doorwerking van milieuregelgeving in de ruimtelijke ordening. Dit betekent dat beoordeeld wordt of de belangen van de betrokken partijen in het geding zijn. Die van:

- ✓ de toekomstige bewoners.
In het belang van de toekomstige bewoners moet worden bepaald of sprake is van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat.
- ✓ de omliggende veehouders.
De bestemmingswijziging mag de reguliere bedrijfsvoering van de omliggende veehouderijen niet schaden, c.q. het juridisch-planologisch toegestane gebruik niet belemmeren.

De voor de omgekeerde werking relevante wettelijke milieukaders worden in hoofdstuk 2 geschetst. In hoofdstuk 3 worden uitgangspunten voor een aanvaardbaar woon- en leefklimaat behandeld. Hoofdstuk 4 beschrijft de ruimtelijke situatie. De beoordeling van de omgekeerde werking wordt in een aantal stappen uitgevoerd in de hoofdstuk 5. De conclusies zijn samengevat in hoofdstuk 6.

2 Wettelijk milieukaders

Veehouderijen emitteren diverse stoffen in de lucht, zoals geurstoffen. De bronnen van de geuremissie zijn doorgaans de stallen, mestopslag, opslag van (brij)voer en/of de mestbe- of verwerking. Een teveel aan geurstoffen in de buitenlucht kan als hinderlijk worden ervaren of leiden tot stress gerelateerde gezondheidsklachten.

Voor de beoordeling van het plangebied Vogelenzang is het aspect geur van veehouderijen van belang. Hiervoor zijn wettelijke kaders in werking welke landelijk van toepassing zijn en soms aangevuld worden door provinciale en/of gemeentelijke verordeningen.

Dit hoofdstuk beschrijft de wettelijke kaders, voor zover zij relevant zijn voor het bepalen van de omgekeerde werking c.q. de doorwerking van geurregeling in de ruimtelijke ordening.

2.1 Wet geurhinder en veehouderij

De Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) beschermt *geurgevoelige objecten* tegen geurhinder uit dierverblijven van veehouderijen. De aanvraag van een veehouderij om een omgevingsvergunning wordt getoetst aan *geurnormen* voor de maximale geurbelasting en/of aan te houden (vaste) *afstanden*. Afhankelijk van de uitkomst wordt de vergunning verleend dan wel geweigerd. Gemeenten mogen van de wettelijke normen en afstanden afwijken. Ter onderbouwing moet de gemeente een geurgebiedsvisie opstellen en daarbij rekening houden met de gewenste ruimtelijke ontwikkeling. De afwijkende normen en/of afstanden worden in een gemeentelijke verordening vastgelegd.

De Wgv kent een hogere bescherming toe aan geurgevoelige objecten in de *bebouwde kom* dan die in het *buitengebied* (lagere geurnormen voor de maximale geurbelasting of grotere aan te houden afstanden). De geurnormen in concentratiegebieden voor de veehouderij (veedichte gebieden) verschillen van die in niet-concentratiegebieden (veearme gebieden).

Voor de doorwerking naar de ruimtelijke ordening c.q. de omgekeerde werking zijn de volgende aspecten uit de Wgv van belang:

- het geurgevoelig object, ligging in de bebouwde kom of het buitengebied, ligging in een concentratiegebied of niet;
- de geurnormen en (vaste) afstanden uit de Wgv en/of de gemeentelijke geurverordening.

Noot: De Wgv geldt voor vergunningplichtige bedrijven. Voor meldingsplichtige bedrijven is de Wgv integraal overgenomen in het Activiteitenbesluit (op een uitzondering na die niet relevant is voor de omgekeerde werking).

2.1.1 Geur gevoelig object

De definitie van het begrip geurgevoelig object is terug te vinden in art. 1 van de Wgv:

“gebouw, bestemd voor en blijkens aard, indeling en inrichting geschikt om te worden gebruikt voor menselijk wonen of menselijk verblijf en die daarvoor permanent of een daarmee vergelijkbare wijze van gebruik, wordt gebruikt.”

In verschillende uitspraken van de rechter is aangegeven dat uit de wetsgeschiedenis blijkt dat met “bestemd” wordt bedoeld dat het gebouw juridisch-planologisch mag worden gebruikt voor wonen of verblijf. Als het gebouw naar aard, indeling en inrichting geschikt is om te worden gebruikt voor menselijk wonen of verblijf, moet het wonen of verblijf uiteraard ook juridisch-planologisch toegestaan zijn. De

bestemming van een gebouw is daarmee leidend bij het beoordelen of sprake is van een geurgevoelig object.

Het is niet relevant of het wonen c.q. het verblijf wordt uitgeoefend door dezelfde of steeds wisselende personen. Het aantal personen dat verblijft in het gebouw is ook niet relevant bij de beoordeling van de geurgevoeligheid. Ook wanneer er maar één persoon in het gebouw verblijft, is dat voldoende.

Uit de jurisprudentie blijkt dat wanneer een gebouw bestemd en geschikt is voor wonen of verblijf, de rechter er bijna vanzelfsprekend vanuit gaat dat het wonen of verblijven ook permanent of op vergelijkbare wijze van gebruik plaatsvindt. Het is soms lastig om te beoordelen wat er met "permanent of een vergelijkbare wijze van gebruik" wordt bedoeld. Uit de jurisprudentie van de laatste jaren blijkt dat het gaat om een langdurende dan wel een kortdurende blootstelling.

ABRvS, 201104200/1/H1 van 11 januari 2012: kampeerboerderij is geen geurgevoelig object: *"In aanmerking genomen dat het gebruik van de in de paardenstal te vestigen kampeerboerderij is gericht op het bieden van recreatief (nacht)verblijf voor beperkte duur, te weten een vakantieperiode van maximaal enkele achtereenvolgende weken, heeft de rechtbank terecht overwogen dat van permanent of daarmee gelijk te stellen gebruik voor menselijk verblijf geen sprake is, zodat de paardenstal niet valt aan te merken als geurgevoelig object in de zin van artikel 1 van de Wgv."*

In ABRvS, [201111498/1/T1/R4](#) van 13 februari 2013 overweegt de Afdeling dat uit de wetsgeschiedenis volgt dat de Wet geurhinder alleen bescherming biedt aan personen tegen **langdurige blootstelling** aan geurhinder en merkt op daarmee terug te komen op haar eerdere jurisprudentie:

*"Anders dan is geoordeeld in onder meer de uitspraken van 1 september 2010 in zaaknr. [200909701/1/R1](#) en van 11 april 2012 in zaaknr. [201109676/1/A1](#) overweegt de Afdeling dat uit de wetsgeschiedenis en met name uit het aannemen van het amendement van Van der Vlies c.s., waarmee is besloten de term 'regelmatig' uit de begripsomschrijving van het begrip geurgevoelig object weg te laten (Kamerstukken II 2005/06 30 453, nr.19), volgt dat de Wgv, gelet op de begripsomschrijving van een geurgevoelig object, alleen bescherming biedt aan personen tegen **langdurige blootstelling** aan geurhinder in gebouwen. Nu, zoals hiervoor is overwogen, aangenomen moet worden dat niet langdurig in de gebouwen zal worden verbleven, heeft de raad zich terecht op het standpunt gesteld dat het plan ook in zoverre niet voorziet in de realisatie van geurgevoelige objecten in de zin van de Wgv."*

Daarnaast is van belang of een object al dan niet hoort bij een (voormalige) veehouderij. Voor geurgevoelige objecten die onderdeel zijn van een veehouderij, of van een voormalige veehouderij die na 19 maart 2000 is beëindigd, gelden uitsluitend de vaste afstanden en niet de waarde voor de geurbelasting. Hetzelfde geldt voor een 'ruimte-voor-ruimte woning/geurgevoelig object' als beschreven in artikel 14, tweede lid van de Wgv en voor een plattelandswoning zoals beschreven in de Wet plattelandswoningen.

2.1.2 Bebouwde kom

Het begrip 'bebouwde kom' is niet gedefinieerd in de Wgv. In de Memorie van Toelichting bij het wetsvoorstel is vermeld:

"De grens van de bebouwde kom wordt niet bepaald door de Wegenverkeerswetgeving, maar evenals in de ruimtelijke ordening door de aard van de omgeving. Binnen een bebouwde kom is de op korte afstand van elkaar gelegen bebouwing geconcentreerd tot een samenhangende structuur."

Ook is opgenomen:

"De bebouwde kom kan namelijk worden omschreven als het gebied dat door aaneengesloten bebouwing overwegend een woon- en verblijffunctie heeft en waarin veel mensen per oppervlakte-eenheid ook daadwerkelijk wonen of verblijven."

De plaatselijke situatie zal moeten worden beoordeeld om te bepalen of wel of niet sprake is van de bebouwde kom. Uit jurisprudentie blijkt dat de Afdeling bestuursrechtspraak naast de aard en omvang van het te beoordelen gebied mede de aard van de omgeving en de afstand tot een dorpskern bepalend laat zijn of wel of niet sprake is van bebouwde kom.

2.1.3 Geurnormen voor de maximale geurbelasting

Een geurnorm betreft de maximale geurbelasting van een veehouderij op een geurgevoelig object. Bij de vergunningverlening wordt aan de norm getoetst. De betreffende norm vertegenwoordigt bij de omgekeerde werking de belangen van de veehouderij. Op een 'geurkaart' is de geurcontour rondom de veehouderij in beeld te brengen. De geurcontour komt overeen met de geldende geurnorm en kan voor iedere norm op een 'geurkaart' worden afgebeeld. Het belang van de veehouderij wordt niet geschaad als binnen de geurcontour al geurgevoelige objecten liggen en het nieuw geurgevoelig object niet dichterbij de veehouderij komt te staan. Bouwen binnen de geurcontour is niet mogelijk als er geen andere geurgevoelige objecten binnen de contour liggen. Bouwen binnen de contour schaadt dan de belangen van de veehouderij¹.

Geurnormen gelden voor diercategorieën waarvoor een geuremissiefactor – in odour units - is opgenomen in de wettelijke regeling bij de wet geurhinder en veehouderij. Emissiefactoren zijn er voor: vleesvarkens, zeugen, biggen, opfok- en leghennen, (groot)ouderdieren, vleeskuikens, kalkoenen, eenden, parelhoenders, vleeskalveren, vleesstieren, schapen en geiten.

In de tabellen hieronder zijn de in de Wgv opgenomen standaard geurnormen weergegeven. Zoals gezegd mogen gemeenten daarvan afwijken: zie hiervoor de paragraaf over gemeentelijk geurbeleid.

In de Wgv opgenomen standaard normen voor de maximale geurbelasting van een veehouderij op een geurgevoelige object in de concentratiegebieden voor de veehouderij.

Concentratiegebieden	
Bebouwde kom	3 ou
Buitengebied	14 ou

In de Wgv opgenomen standaard normen voor de maximale geurbelasting van een veehouderij op een geurgevoelige object in de niet-concentratiegebieden voor de veehouderij.

Niet-concentratiegebieden	
Bebouwde kom	2 ou
Buitengebied	8 ou

¹ Als de veehouderij wil uitbreiden met dieren, zal vanwege de het geurgevoelige object de 50%-regeling (art. 3, lid 4, Wgv) moeten worden toegepast.

2.1.4 Aan te houden vaste afstanden

Net als voor geurnormen kan voor de (vaste) afstanden die een veehouderij moet aanhouden de afstandscontour op een 'geurkaart' in beeld worden gebracht. Bouwen binnen de afstandscontouren is in beginsel niet mogelijk, tenzij aannemelijk gemaakt kan worden dat ter plaatse sprake is van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat (jurisprudentie, zie hiervoor hoofdstuk 3) en de belangen van de veehouderij niet worden geschaad.

Voor meerdere diercategorieën zijn tot nu toe géén emissiefactoren² in de wettelijke regeling opgenomen. Het betreft onder andere melkkoeien en vrouwelijk jongvee, zoogkoeien, paarden, nertsen, struisvogels en andere diersoorten. Bij de vergunningverlening gelden voor deze diercategorieën vaste afstanden. De vaste afstanden zijn in onderstaande tabel weergegeven. Deze gelden zowel voor concentratiegebieden als voor niet-concentratiegebieden voor de veehouderij.

In de Wgv opgenomen standaard waarden voor de aan te houden afstand van een veehouderij naar een geurgevoelige object.

	Vaste afstanden (meters)					
	Melkkoeien, jongvee, zoogkoeien, paarden e.a.*	Nertsen				
		1-1000 dieren	1001-1500 dieren	1501-3000 dieren	3001-6000 dieren	6001-9000 dieren
Bebouwde kom	100	175	200	225	250	275
Buitengebied	50	100	125	150	175	200

** andere diercategorieën waarvoor geen emissiefactoren bekend zijn.*

NB. Indien de nertsen in emissiearme huisvesting worden gehouden dan worden de afstanden uit de tweede rij van de tabel (buitengebied) met 25 meter verkleind.

Voormalige veehouderijen, ruimte voor ruimte woningen en plattelandswoningen

Voor geurgevoelige objecten die onderdeel zijn van een veehouderij, of van een voormalige veehouderij die na 19 maart 2000 is beëindigd, gelden uitsluitend niet de waarde voor de geurbelasting, maar de vaste afstanden zoals hiervoor besproken (100 meter en 50 meter). Hetzelfde geldt voor een 'ruimte-voor-ruimte woning/geurgevoelig object' als beschreven in artikel 14, tweede lid van de Wgv en voor een plattelandswoning zoals beschreven in de Wet plattelandswoningen.

Afstandsbepaling

In alle gevallen moet worden getoetst of de afstand tussen de buitenzijde van het dierenverblijf en de geurgevoelige objecten voldoet aan de gestelde afstanden, de zogenaamde gevel tot gevelafstand.

2.1.5 Gemeentelijke geurbeleid: geurverordening

De Wgv biedt de mogelijkheid om lokaal maatwerk te leveren. De gemeente mag van de wettelijke standaard geurnormen en vaste afstanden afwijken. Andere normen en afstanden moeten worden vastgelegd in een gemeentelijke geurverordening. De wet schrijft voor dat de onderbouwing moet worden geleverd in een zogenaamde geurgebiedsvisie, waarbij rekening wordt gehouden met de gewenste ruimtelijke ontwikkeling van het gebied, de huidige en de toekomstige geursituatie.

² Voor melkvee en nertsen is de geuremissie inmiddels wel gemeten, maar dit heeft nog niet geleid tot het opnemen van een emissiefactor in de Regeling geurhinder en veehouderij. Dit betekent dat de bij de vergunningverlening nog niet aan odour units mag worden getoetst, maar dat de vaste afstanden gelden.

Wat betreft geurnormen geldt een bandbreedte waarbinnen mag worden afgeweken (zie onderstaande tabel). Voor de afstanden kent de wet geen bandbreedte, maar wel een minimale afstand van 25 meter.

In de tabel hieronder zijn tussen haakjes () de wettelijke standaard geurnormen vermeld, de waarden links en rechts van de standaardnormen geven de bandbreedte aan waarbinnen de gemeenten mogen afwijken.

	Concentratiegebieden	Niet-concentratiegebieden
bebouwde kom	0,1 - (3) - 14 ou	0,1 - (2) - 8 ou
buitengebied	3 - (14) - 35 ou	2 - (8) - 20 ou

Geurbeleid gemeente Laarbeek

De gemeente Laarbeek ligt in het concentratiegebied veehouderijen. De gemeente heeft in 2008 een geurverordening met andere geurnormen en vaste afstanden vastgesteld. De geurverordening stelt de volgende normen en afstanden:

- de geurnorm van 1,5 odour unit ($\text{ou}^{\text{E}}/\text{m}_3$) voor de maximale geurbelasting op geurgevoelige objecten gelegen in de woonkernen Beek en Donk, Lieshout, Aarle-Rixtel en Mariahout;
- de geurnorm van 7 odour units ($\text{ou}^{\text{E}}/\text{m}_3$) voor de maximale geurbelasting op geurgevoelige objecten gelegen binnen de kernrandzones.

Buiten de gebieden genoemd in de verordening, dus voor het overige grondgebied van de gemeente, gelden de wettelijke standaardnormen. Dit betekent dat in het buitengebied (behoudens extensiveringsgebied overig) de wettelijke norm van 14 odour units ($\text{ou}^{\text{E}}/\text{m}_3$) geldt. In de bebouwde kom geldt een vaste afstand van 100 meter ten opzichte van geurgevoelige objecten, voor bedrijven waarvoor niet bij ministeriële regeling een geuremissiefactor is vastgesteld. Voor het buitengebied geldt een vaste afstand van 50 meter. In dit rapport zal worden uitgegaan van genoemde normstelling en vaste afstanden.

3 Aanvaardbaar woon- en leefklimaat

Uitgangspunt in de ruimtelijke ordening is dat sprake moet zijn van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat. Bij bestemmingsplannen voor woonwijken, bedrijventerreinen of het buitengebied is het de vraag welk niveau voor de belasting door geur en fijn stof uit veehouderijen nog aanvaardbaar is.

3.1 Aanvaardbaar woon- en leefklimaat voor geur

Voor het beoordelen van het woon- en leefklimaat is de geurbelasting en/of (een) (vaste) afstand(en) bepalend. De geurbelasting kan berekend worden voor diercategorieën waarvoor een emissiefactor is opgenomen in de ministeriële regeling van de Wet geurhinder en veehouderij. Voor diercategorieën waarvoor geen emissiefactor is opgenomen gelden vaste afstanden (zie paragraaf 2.1.3 en 2.1.4).

3.1.1 Geurbelasting en aanvaardbaar woon- en leefklimaat

De geur van veehouderijen verspreidt zich via de lucht en veroorzaakt een geurbelasting naar de woon- en leefomgeving. Onder geurbelasting wordt de hoeveelheid geur verstaan die op geurgevoelig object - bijvoorbeeld een woning - terecht komt (uitgedrukt in odour units per volume-eenheid lucht, ou_e/m^3). De geurbelasting op een locatie of in een gebied is in belangrijke mate bepalend voor de kwaliteit van het woon- en verblijfsklimaat.

Het kenmerk van de Wgv is dat voor diercategorieën waarvoor een geuremissiefactor bekend is, de geurbelasting naar de omgeving kan worden berekend (ou_e/m^3). Dit gebeurt met het verspreidingsmodel V-Stacks. Voor het beoordelen van het woon- en leefklimaat ter plaatse van het plangebied is het nodig om de te verwachten geurhinder te evalueren. Dit betreft zowel de voorgrondbelasting³ als de achtergrondbelasting⁴ (zie tabel op de volgende pagina). De geurbelasting is op geurkaarten weer te geven, met contouren voor het woon- en leefklimaat rondom een veehouderij en/of door de berekende waarden voor de geurbelasting op de geurkaart te vermelden.

Doordat de geurbelasting naar de omgeving kan worden berekend, is voor iedere locatie te beoordelen of sprake is van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat. Hiervoor zijn de geurnormen uit de gemeentelijke geurverordening en/of de bijbehorende contouren niet van belang (vaste jurisprudentie na uitspraak Laarbeek 200900801/1/R3). Er mag binnen een contour voor de geurnormen worden gebouwd als inzichtelijk wordt gemaakt dat ter plaatse sprake is van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat. NB. De contour voor de geurnorm wordt gebruikt voor het beoordelen of de veehouderij in haar belangen worden geschaad.

3 De *voorgrondbelasting* is de geurbelasting veroorzaakt door de individuele veehouderij(en). Daarbij is sprake van een één op één relatie tussen de veehouderij en het geurgevoelige object. Het betreft de veehouderij welke de meeste geur op het geurgevoelige object veroorzaakt, hetzij omdat het een grote veehouderij betreft, hetzij omdat de veehouderij dichtbij het geurgevoelige object is gelegen. Als er in het gebied maar één veehouderij aanwezig is wordt het woon- en leefklimaat bepaald door de voorgrondbelasting van deze veehouderij. De voorgrondbelasting op een geurgevoelig object kan meerdere veehouderijen in de nabije omgeving betreffen. Voor iedere veehouderij afzonderlijk wordt de voorgrondbelasting bepaald.

4 De *achtergrondbelasting* is de geurbelasting als gevolg van alle veehouderijen in de wijde omgeving van het geurgevoelige object (veehouderijen in een omtrek van 2 km van het geurgevoelige object).

3.1.2 Afstanden en aanvaardbaar woon- en leefklimaat

Voor diercategorieën waarvoor geen emissiefactoren bekend zijn (zie paragraaf 2.1.3) gelden vaste afstanden. Net als voor de geurbelasting is ook voor de afstand die een veehouderij moet aanhouden de afstandscontour op een geurkaart in beeld te brengen.

Bij veehouderijen met vaste afstanden zijn geen odour units bekend. Daarom is de geurbelasting naar de omgeving niet te bepalen en is geen beoordeling van het woon- en leefklimaat mogelijk. Daarom is binnen de afstandscontour in beginsel geen aanvaardbaar woon- en leefklimaat te garanderen en is woningbouw in strijd met een goede ruimtelijke ordening. Van dit beginsel kan worden afgeweken als aannemelijk wordt gemaakt dat het woon- en leefklimaat binnen de afstandscontour wel aanvaardbaar is (201111498/1/T1/R4 van 13 februari 2013 en 201211840/2/R2 van 1 maart 2013 herhaald in 201107147/1/R3 van 31 oktober 2012).

4 Ruimtelijke situatie en relevante veehouderijen

Op onderstaande kaart is de ruimtelijke situatie weergegeven, het plangebied Vogelzang en de relevante veehouderijen in de omgeving.

De intensieve veehouderij aan de Vogelzang 57 en de rundveehouderij aan de Vogelzang 55 liggen in de directe nabijheid van het plangebied. Deze veehouderijen zijn in dit rapport specifiek meegenomen voor de beoordeling van de omgekeerde werking van de geurregeling voor veehouderijen. De overige veehouderijen (melkveehouderijen en een intensieve veehouderij) liggen op grotere afstand van het plangebied en hebben geen directe invloed. De intensieve veehouderijen tot 2 km in de omgeving van het plangebied zijn wel meegenomen bij het bepalen van de achtergrondbelasting.

Figuur 1. Ruimtelijke situatie.

5 Toetsing omgekeerde werking

Beoordeeld wordt of het plangebied Vogelenzang voldoet aan de spelregels voor een goede ruimtelijke ordening. Daarvoor wordt de omgekeerde werking van de milieuregelgeving getoetst op de volgende twee onderdelen:

- of de veehouderij niet in zijn belangen wordt geschaad;
- of er sprake is van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat.

Voorafgaand aan de toetsing moet worden vastgesteld of de betreffende locaties:

- geurgevoelig objecten zijn;
- of zij liggen in de bebouwde kom of in het buitengebied.

5.1 Geurgevoelig object en ligging bebouwde kom

Het plangebied wordt bestemd voor burgerbewoning. Dit zijn gebouwen bestemd en geschikt voor menselijk verblijf en wonen en worden daarvoor permanent gebruikt. Dit is in overeenstemming met de definitie voor een geurgevoelig object uit de Wgv (zie paragraaf 2.1.1).

Zoals de ruimtelijke kaart op de vorige pagina (hoofdstuk 4) laat zien, leidt de realisering van het plangebied tot een uitbreiding van de bestaande bebouwde kom.

5.2 Belangen veehouderij

De belangen van de veehouderij worden geschaad als het realiseren van het plangebied tot gevolg heeft dat de veehouderij haar juridisch-planologische ruimte op het bouwblok niet langer kan benutten. Deze regel is algemeen geldend, tenzij zich al een ander geurgevoelig object binnen de contour bevindt dat op kortere afstand van de veehouderij is gelegen of als de veehouderij door andere oorzaken de ruimte op het bouwblok niet kan benutten.

5.2.1 Belangen intensieve veehouderij aan de Vogelzang 57

Voor het bepalen van de belangen van de intensieve veehouderij aan de Vogelenzang 57 zijn de geurnormen ter plaatse van belang. De gemeente Laarbeek ligt in een zogenaamd concentratiegebied voor de veehouderij. De gemeente heeft een geurverordening met andere normen vastgesteld voor de woonkernen en de kernrandzones. Voor het buitengebied geldt de wettelijke norm uit de Wgv (zie paragraaf 2.1.5). De geurnormen voor veehouderijen waar dieren worden gehouden van een diercategorie waarvoor bij ministeriële regeling een geuremissiefactor is vastgesteld zijn:

- 1,5 odour unit (ouE/m³) voor de maximale geurbelasting van een intensieve veehouderij op geurgevoelige objecten gelegen in de woonkernen;
- 7 odour unit (ouE/m³) voor de maximale geurbelasting van een intensieve veehouderij op geurgevoelige objecten gelegen in de kernrandzone;
- 14 odour unit (ouE/m³) voor de maximale geurbelasting van een intensieve veehouderij op geurgevoelige objecten gelegen in het buitengebied.

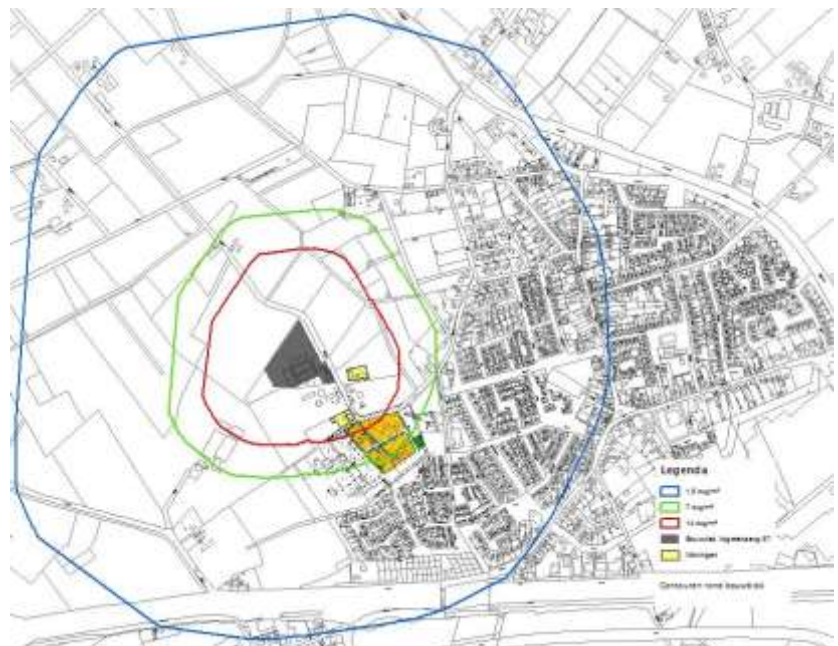
Belangen veehouderij Vogelenzang 57

De belangen van de veehouderij bestaan eruit dat de huidige bedrijfsvoering onbelemmerd doorgang kan vinden en dat de ontwikkelingsmogelijkheden binnen het bouwblok in stand blijven. Voor de toetsing worden de 'emissiepunten' op de rand van het bouwblok gelegd. Deze situatie is in beeld gebracht in de geurkaart van figuur 2 hiernaast. Het blijkt dat binnen de contouren van 1,5, 7 en 14 odour units (ou_e/m^3) geurgevoelige objecten zijn gelegen.

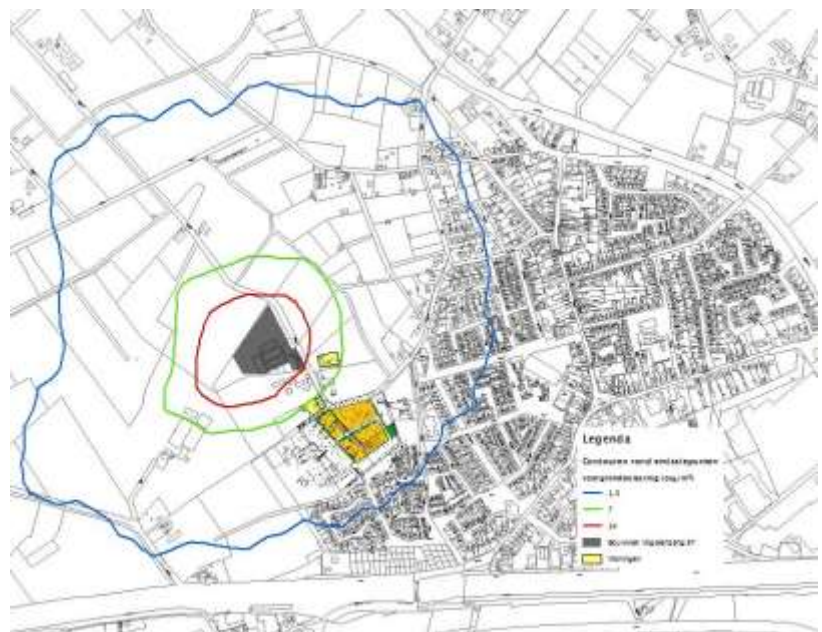
Nu vastgesteld is dat binnen de geurcontouren rond het bouwblok al geurgevoelige objecten aanwezig zijn zit de veehouderij op bouwblokniveau 'op slot' en kan het zijn planologische ruimte niet langer benutten. In dat geval mogen de geurcontouren van 1,5, 7 en 14 odour units (ou_e/m^3) getekend worden vanuit de feitelijke emissiepunten.

Uit de geurkaart figuur 3 hiernaast blijkt dat nieuwe geurgevoelige objecten binnen geurcontouren van 1,5, 7 en 14 odour units (ou_e/m^3) contouren zijn gepland wanneer deze getekend worden vanaf de rand van het bouwblok. Ook blijkt dat bestaande geur gevoelige objecten dichterbij de veehouderij zijn gelegen.

Het voorgaande betekent dat het realiseren van woningen de veehouderij aan de Vogelenzang 57 niet in zijn belangen schaadt.

Figuur 2. Belangen veehouderij Vogelenzang 57. Geurnorm-contouren vanaf rand bouwblok.

Figuur 3. Belangen veehouderij Vogelenzang 57. Geurnorm-contouren vanaf emissiepunt.

5.2.2 Belangen rundveehouderij aan de Vogelzang 55

De veehouderij aan de Vogelzang 55 in Lieshout heeft de volgende veebezetting: 8 zoogkoeien ouder dan 2 jaar, 4 vleeskalveren tot 8 maanden en 16 stuks vrouwelijk jongvee. De geuruitstoot als gevolg van het houden van de vleeskalveren bedraagt 142,4 odour units (ou_e/m^3). Deze is te klein om geurnormcontouren rond de veehouderij in te tekenen. Voor het beoordelen van de belangen van de veehouderij zijn daarom de afstandscontouren in beeld gebracht welke gelden voor melk- en jongvee (diercategorie waarvoor bij ministeriële regeling geen geuremissiefactor is vastgesteld). Deze zijn 50 en 100 meter voor de afstand tot geur gevoelige objecten in het buitengebied en in de bebouwde kom.

Belangen Vogelzang 55

Uit figuur 4 hiernaast blijkt dat zowel binnen 50 meter als ook de 100 meter contour bestaande woningen liggen. Dit betekent dat het bedrijf op bouwblokniveau juridisch-planologisch al 'op slot' zit.

Nu vastgesteld is dat binnen de geurcontouren rond het bouwblok al geurgevoelige objecten aanwezig zijn zit de veehouderij op bouwblokniveau 'op slot' en kan het zijn planologische ruimte niet langer benutten. In dat geval mogen de contouren vanuit de feitelijke emissiepunten.

Uit de geurkaart figuur 5 hiernaast blijkt dat geen nieuwe geurgevoelige objecten binnen afstandscontouren van 50 en 100 meter zijn gepland wanneer deze getekend worden vanaf het emissiepunt (rand stallen en mestopslag). Ook blijkt dat bestaande geur gevoelige objecten dichterbij de veehouderij zijn gelegen.

Het voorgaande betekent dat het realiseren van woningen de veehouderij aan de Vogelzang 55 niet in zijn belangen schaadt.

Figuur 4. Afstandscontouren van 50 en 100 meter van de rand van het bouwblok

Figuur 5. Afstandscontouren van 50 en 100 meter van het emissiepunt (rand stallen en mestopslag).

5.3 Aanvaardbaar woon- en leefklimaat voor geur

De geur van veehouderijen verspreidt zich via de lucht en veroorzaakt een geurbelasting naar de woon- en leefomgeving. Onder geurbelasting wordt de hoeveelheid geur verstaan die op een geurgevoelig object - bijvoorbeeld een woning - terecht komt (uitgedrukt in odour units per volume-eenheid lucht, ou_e/m^3). De geurbelasting op een locatie of in een gebied is in belangrijke mate bepalend voor de kwaliteit van het woon- en verblijfklimaat.

5.3.1 Woon- en leefklimaat als gevolg van omliggende intensieve veehouderijen (odour units)

Voor het beoordelen van het woon- en leefklimaat ter plaatse van het plangebied is het nodig om de te verwachten geurhinder te evalueren. Dit betreft zowel de voorgrondbelasting als de achtergrondbelasting.

Woon- en leefklimaat als gevolg van de voorgrondbelasting van Vogelenzang 57.

Het plangebied Vogelenzang is gelegen in de kernrandzone dat de functie heeft van zoekgebied voor woningbouw. In verband met mogelijke woningbouw en het borgen van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat voor toekomstige bewoners is een geurnorm voor de voorgrondbelasting van 7 odour units (ou_e/m^3) opgenomen in de gemeentelijke geurverordening 2008 (7 odour units komt overeen met een hinderpercentage van 16%). Deze geurnorm wordt gehanteerd als criterium voor het beoordelen van het woon- en leefklimaat. Dit betekent dat vanwege het woon- en leefklimaat woningbouw buiten de geurcontour van 7 odour units van de intensieve veehouderij aan de Vogelenzang 57 toelaatbaar is. Binnen deze contour is woningbouw niet- toelaatbaar.

Op onderstaande figuur 6 is de contour van 7 odour units weergegeven van de intensieve veehouderij aan de Vogelenzang 57. Omdat de veehouderij juridisch-planologisch op slot zit (zie paragraaf 5.2.1), is de geurcontour ingetekend vanaf het emissiepunt van de stallen.

Uit figuur 6 blijkt dat de voorgrondbelasting op het plangebied lager is dan $7 ou_e/m^3$. Dit voldoet aan de waarde voor het aanvaardbaar woon- en leefklimaat uit de geurgebiedsvisie 2008.

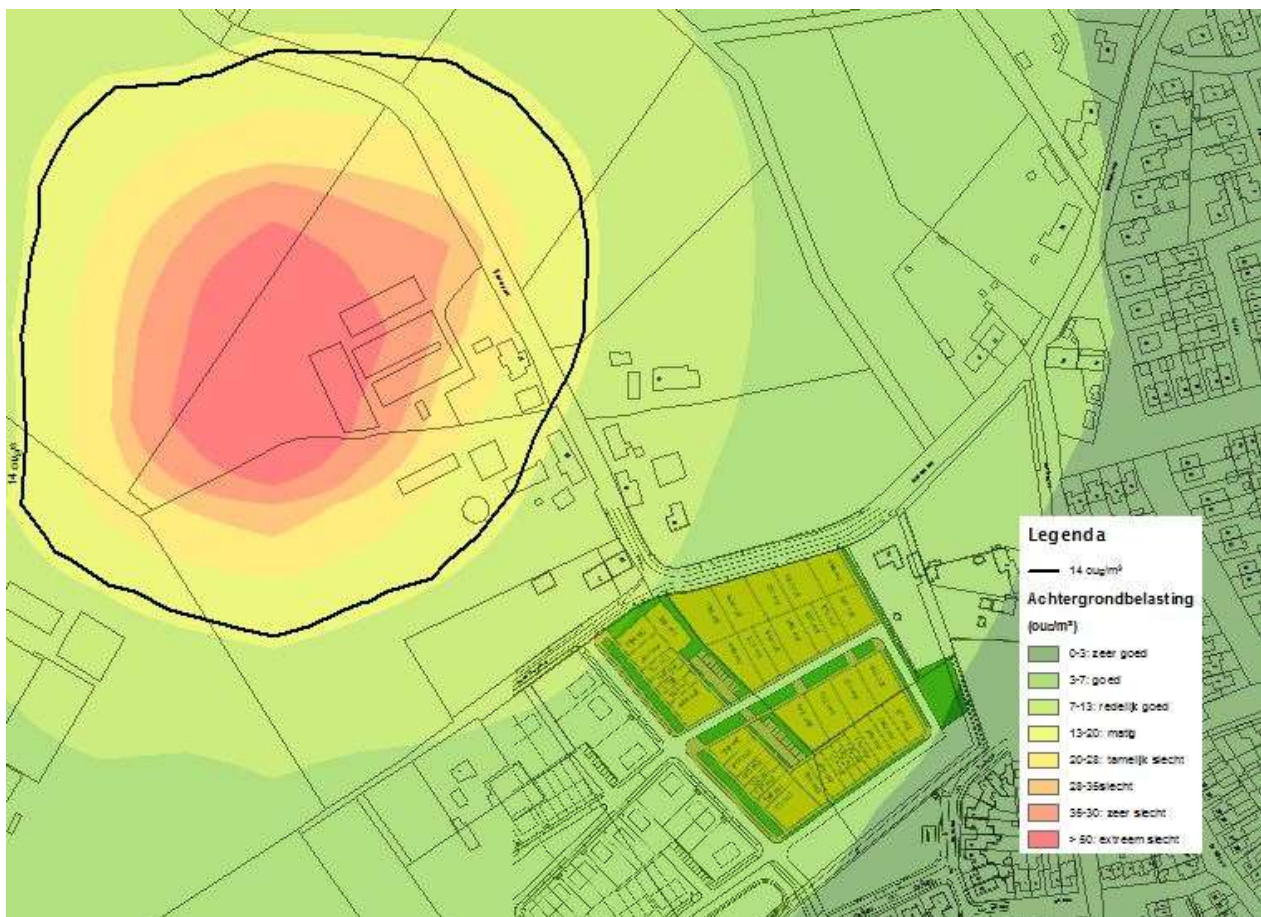
Figuur 6. Voorgrondbelasting intensieve veehouderij Vogelenzang 57.

Woon- en leefklimaat als gevolg van de achtergrond geurbelasting.

De achtergrondbelasting op het plangebied is bepaald als de cumulatieve geurbelasting als gevolg van alle (intensieve) veehouderijen in een straal van 2 km rond het plangebied. In verband met mogelijke woningbouw en het borgen van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat voor toekomstige bewoners is een geurnorm voor de voorgrondbelasting van 7 odour units (ou_e/m^3) opgenomen in de gemeentelijke geurverordening 2008. Dit komt overeen met een hinderpercentage van 16% en een maximale achtergrond geurbelasting van 14 odour units (ou_e/m^3). Deze norm voor de achtergrondbelasting wordt gehanteerd als criterium voor het beoordelen van het woon- en leefklimaat. Dit betekent dat vanwege het woon- en leefklimaat woningbouw buiten de contour voor de achtergrondbelasting van 14 odour units toelaatbaar is.

Op onderstaande figuur 7 is de contour van 14 odour units voor de achtergrond geurbelasting weergegeven.

Uit figuur 7 blijkt dat de achtergrond geurbelasting op het plangebied 3 tot 7 ou_e/m^3 bedraagt. Dit voldoet aan de waarde voor het aanvaardbaar woon- en leefklimaat uit de geurgebiedsvisie 2008.

Figuur 7. Achtergrondbelasting van alle veehouderijen in een straal van 2 km rond het plangebied Vogelenzang.

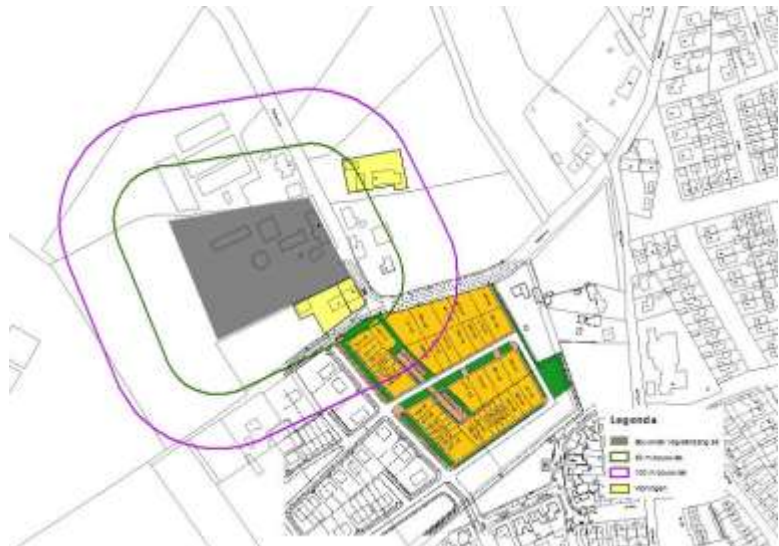
5.3.2 Woon- en leefklimaat als gevolg van rundveehouderij Vogelzang 55

De geurcontour voor de afstand van 100 meter is ingetekend (zie figuur 8). Het blijkt dat deze contour voor een deel over het plangebied valt. Binnen deze contour is in beginsel geen aanvaardbaar woon- en leefklimaat te garanderen en is woningbouw in strijd met een goede ruimtelijke ordening. Van dit beginsel kan worden afgeweken als aannemelijk wordt gemaakt dat het woon- en leefklimaat binnen de contour wel aanvaardbaar is (zie paragraaf 3.1.2).

Voor het plangebied Vogelzang is het woon- en leefklimaat inzichtelijk gemaakt door de geurbelasting in odour units te bepalen met gebruikmaking van de door de Wageningen Universiteit gemeten emissiewaarde voor melkvee. Deze bedraagt 165,5 odour units per melkkoe. Op basis van deze waarde is in figuur 9 de geurcontour voor 7 odour units ingetekend. Omdat de veehouderij juridisch-planologisch op slot zit (zie paragraaf 5.2.2), is de geurcontour ingetekend vanaf het emissiepunt van de stallen.

In verband met mogelijke woningbouw en het borgen van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat voor toekomstige bewoners is een geurnorm voor de voorgrondbelasting van 7 odour units (ou_e/m^3) opgenomen in de gemeentelijke geurverordening. Deze geurnorm wordt gehanteerd als criterium voor het beoordelen van het woon- en leefklimaat. Dit betekent dat vanwege het woon- en leefklimaat woningbouw buiten de geurcontour van 7 odour units van de rundveehouderij aan de Vogelzang 55 toelaatbaar is. Binnen deze contour is woningbouw niet- toelaatbaar.

Het blijkt dat de maximale geurbelasting op de rand van het plangebied ruim onder de 7 odour units ligt. Dit betekent dat het woon- en leefklimaat (zeer) goed en aanvaardbaar is en daarmee woningbouw niet in de weg staat.

Figuur 8. Afstandscontour van 100 meter rond de rundveehouderij aan de Vogelzang 55.

Figuur 9. Voorgrond geurbelasting als gevolg van de rundveehouderij Vogelzang 55.

6 Samenvattende conclusies

De gemeente Laarbeek heeft het voornemen het plangebied Vogelenzang te ontwikkelen voor woningbouw (verkaveling fase 2 Nieuwenhof-Noord Lieshout). De te realiseren woningen zijn geurgevoelige objecten in de zin van de Wgv en gaan onderdeel uitmaken van de bebouwde kom.

Het bestemmingsplan Vogelenzang is in voorbereiding. De vraag is of de toekomstige bewoners niet zullen worden blootgesteld aan overmatige geurhinder. Tevens mogen de veehouderijen niet in de bedrijfsvoering worden belemmerd door het veranderen van de bestemming. Het betreft een beoordeling van de zogenaamde 'omgekeerde werking': de doorwerking van milieuregelgeving in de ruimtelijke ordening.

Uit de beoordeling blijkt het volgende.

1. De belangen van de veehouderijen

In de directe omgeving van het plangebied Vogelenzang zijn twee veehouderijen aanwezig waaronder een intensieve veehouderij aan de Vogelenzang 57 en een rundveehouderij aan de Vogelenzang 55. Uit de beoordeling blijkt dat het realiseren van woningen in het plangebied Vogelenzang de belangen van de betreffende veehouderijen niet schaadt.

2. Woon- en leefklimaat

Uit de beoordeling van het woon- en leefklimaat blijkt dat deze aanvaardbaar is. De woningen worden gebouwd:

- buiten de voorgrond geurcontour voor het aanvaardbaar woon- en leefklimaat van de 7 odour units van de veehouderijen aan de Vogelzang 55 en 57; en
- buiten de achtergrond geurcontour voor het aanvaardbaar woon- en leefklimaat van de 14 odour units van de veehouderijen aan de Vogelzang 55 en 57 (de achtergrond geurbelasting op het plangebied bedraagt 3 tot 7 ou_E/m³).

Het voorgaande betekent dat sprake is van een goede ruimtelijke ordening en of het plan niet in strijd is met het ruimtelijke ordeningsrecht. Veehouderijen en geurbelasting staan woningbouw ter plaatse van het plangebied niet in de weg.

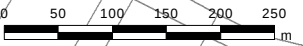
Legenda

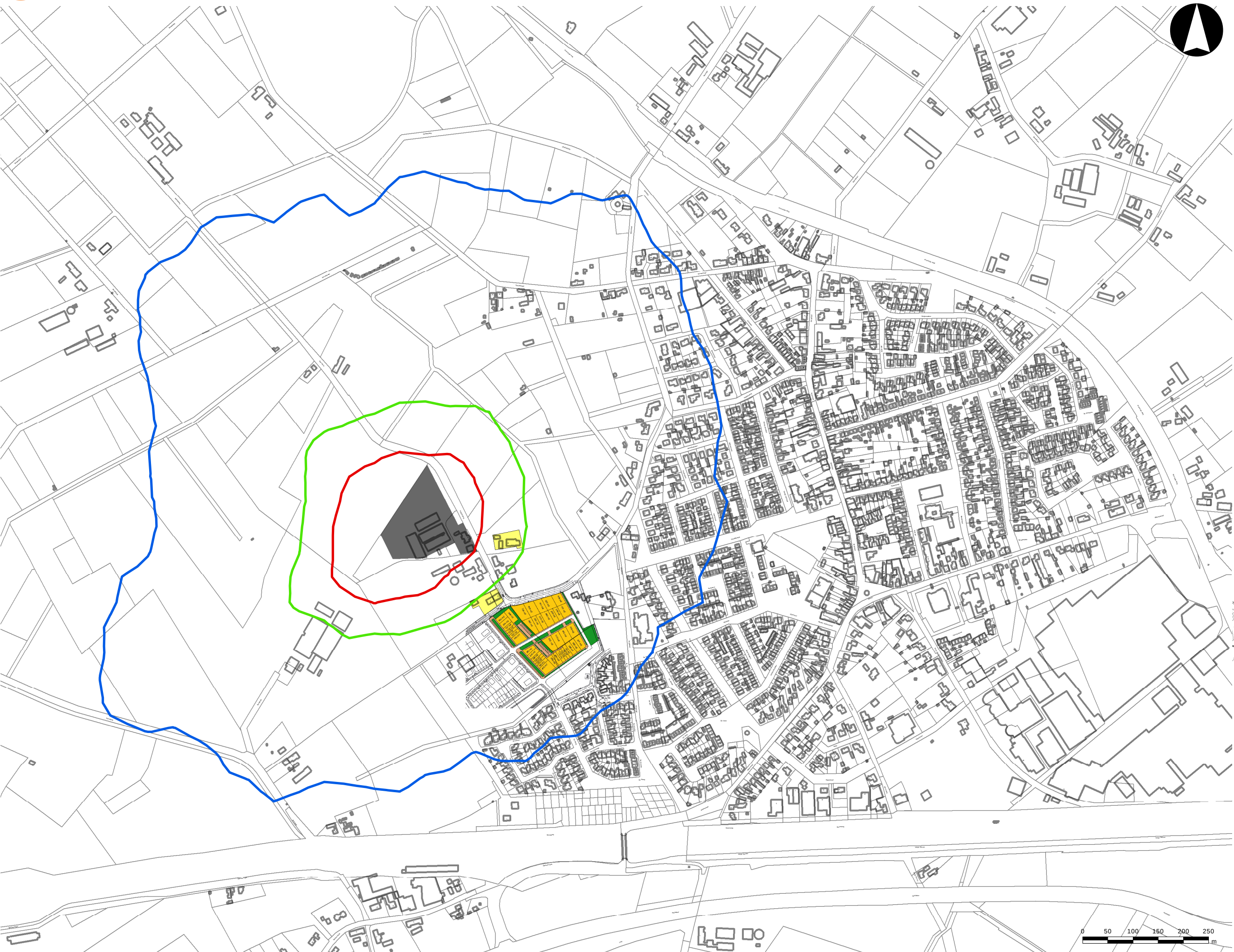
- 1,5 ou_E/m³
- 7 ou_E/m³
- 14 ou_E/m³
- Bouwvlak Vogelenzang 57
- Woningen

Contouren rond bouwblok

Opdrachtgever:	Gemeente Laarbeek
Projectnummer:	231007
Kaartnummer:	kaart 1A
Datum:	8 maart 2016
Auteur/CT:	FL/FS
Formaat	A3
Schaal:	1:7.000
Projectie:	Rijksdriehoekstelsel
Bron(nen):	Web bvb gemeente Laarbeek

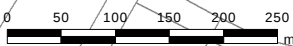
Legenda

Contouren rond emissiepunten
voorgrondbelasting (oue/m³)

- 1,5
- 7
- 14
- Bouwvlak Vogelenzang 57
- Woningen

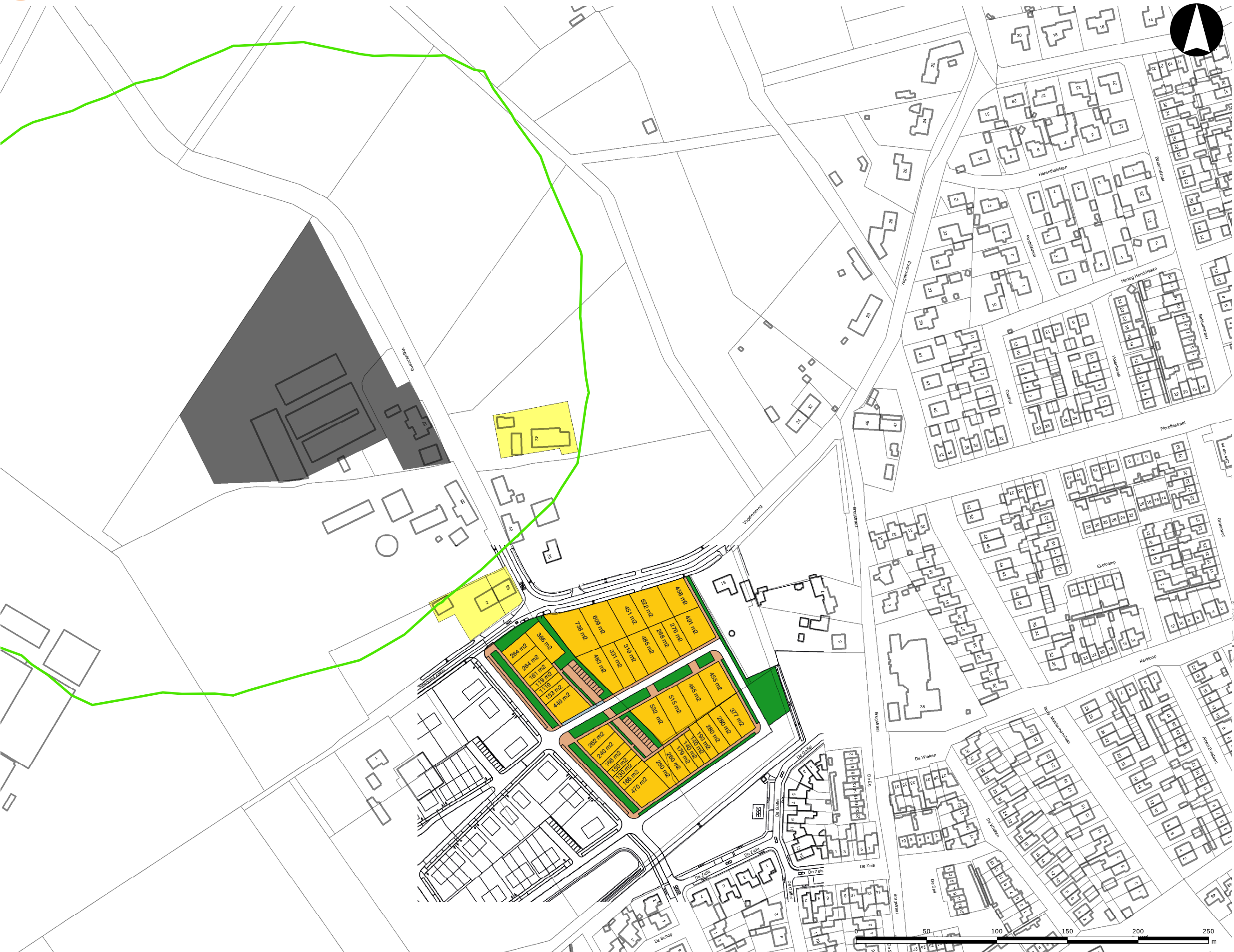
Opdrachtgever: Gemeente Laarbeek
Projectnummer: 231007
Kaartnummer: kaart 1B
Datum: 8 maart 2016
Auteur/CT: FL/FS
Formaat: A3
Schaal: 1:7.000
Projectie: Rijksdriehoekstelsel
Bron(nen): Web bvb gemeente Laarbeek

Plangebied Vogelenzang -voorgrondbelasting Vogelenzang 57

Gemeente Laarbeek

Legenda

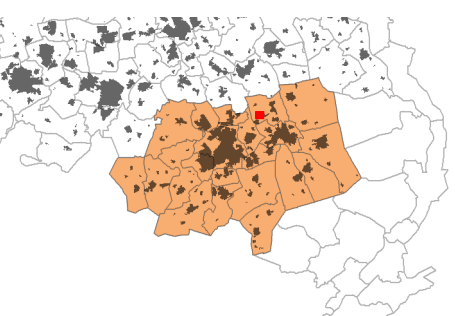
Contouren rond emissiepunten
voorgrondbelasting (ouE/m³)

7

Bouwvlak Vogelenzang 57

Woningen

OMGEVINGSDIENST
ZUIDOOST-BRABANT

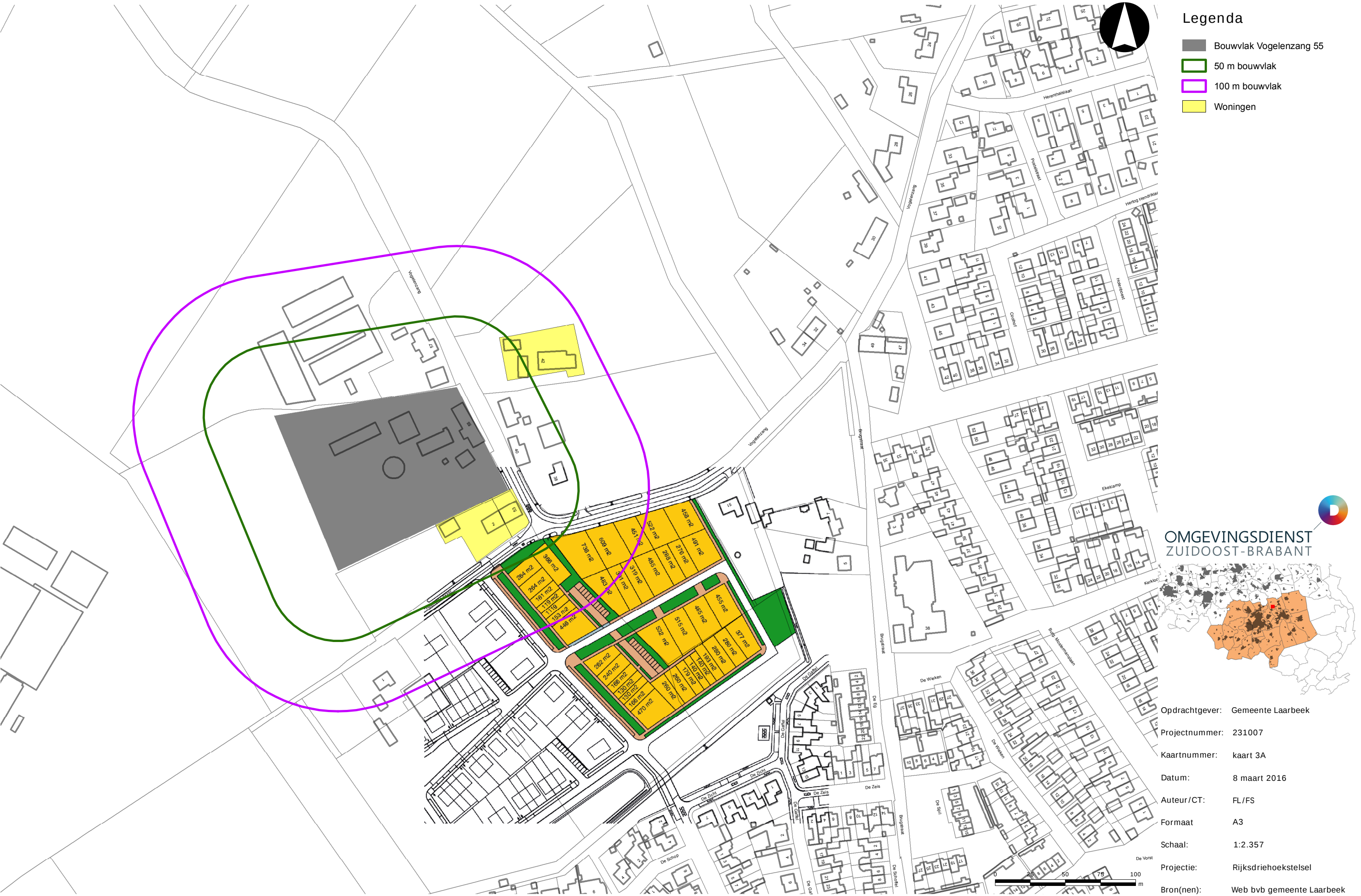

Opdrachtgever: Gemeente Laarbeek
Projectnummer: 231007
Kaartnummer: kaart 2
Datum: 8 maart 2016
Auteur/CT: FL/FS
Formaat: A3
Schaal: 1:2.500
Projectie: Rijksdriehoekstelsel
Bron(nen): Web bvb gemeente Laarbeek

Plangebied Vogelenzang - belangen veehouderij Vogelenzang 55

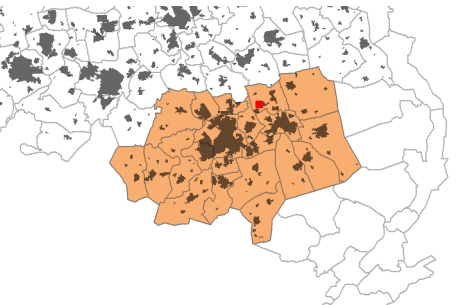
Gemeente Laarbeek

Legenda

- 50 m
- 100 m
- Emissiepunten
- Woningen

OMGEVINGSDIENST ZUIDOOST-BRABANT

Opdrachtgever: Gemeente Laarbeek

Projectnummer: 231007

Kaartnummer: kaart 3B

Datum: 23 maart 2016

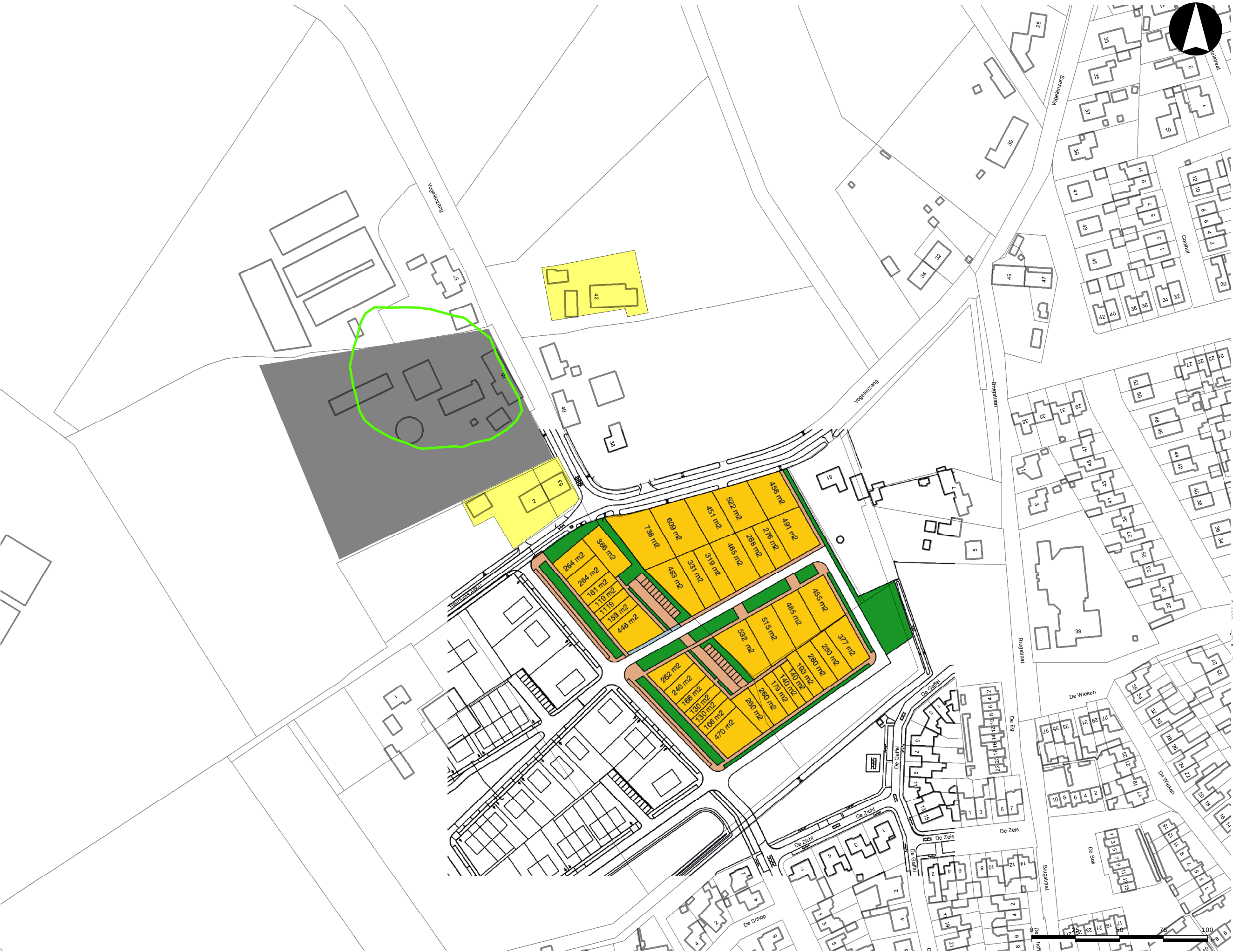
Auteur/CT: FL/FS

Formaat: A3

Schaal: 1:1.500

Projectie: Rijksdriehoekstelsel

Bron(nen): Web bvb gemeente Laarbeek

Legenda

geurcontour stallen (ouE/m³)

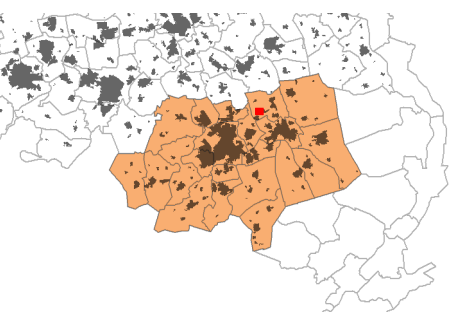
7

Bouwvlak Vogelenzang 55

Woningen

OMGEVINGSDIENST
ZUIDOOST-BRABANT

Opdrachtgever: Gemeente Laarbeek

Projectnummer: 231007

Kaartnummer: kaart 4

Datum: 8 maart 2016

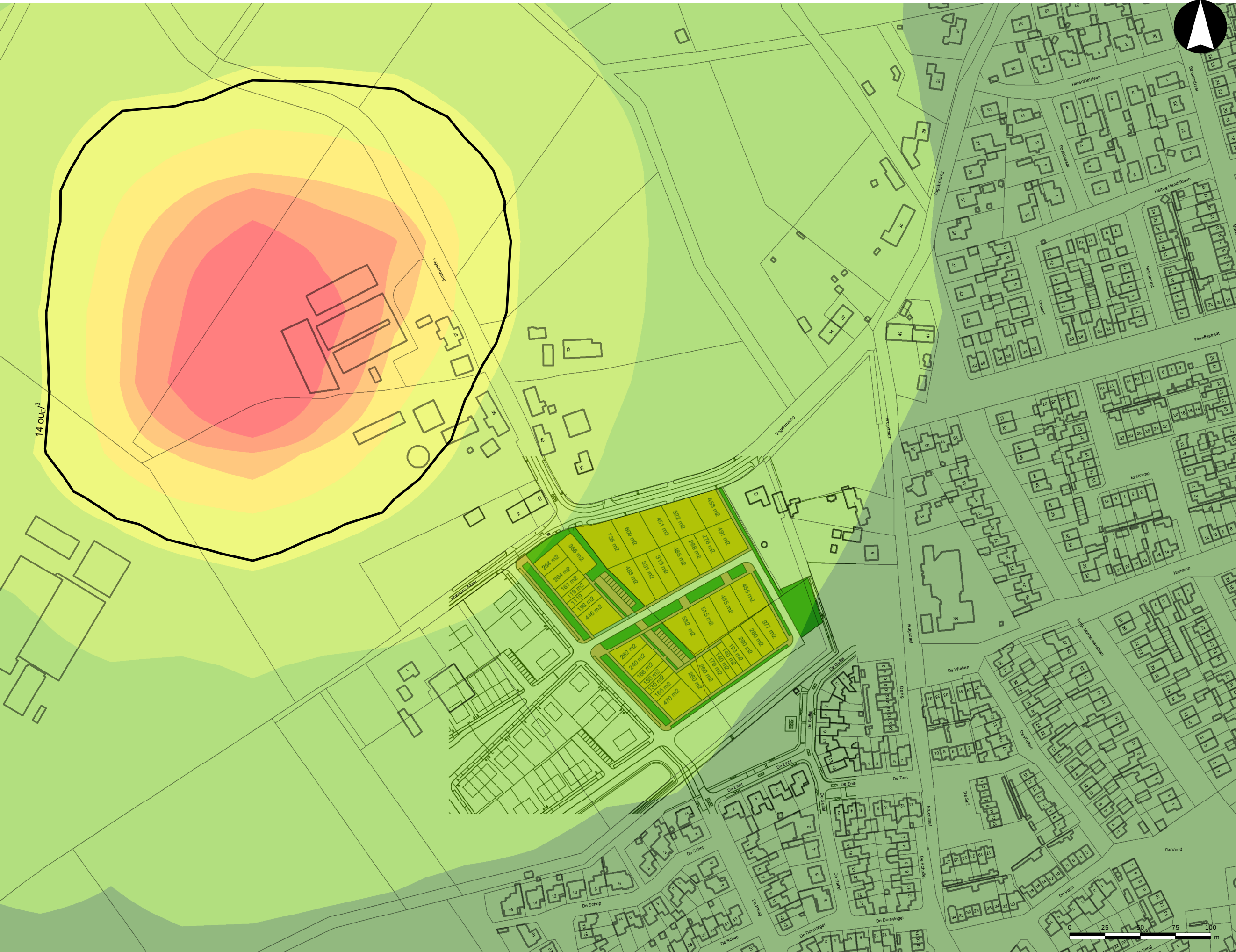
Auteur/CT: FL/FS

Formaat: A3

Schaal: 1:2.000

Projectie: Rijksdriehoekstelsel

Bron(nen): Web bvb gemeente Laarbeek

Legenda

— 14 ou_E/m³

Achtergrondbelasting

(ou_E/m³)

- 0-3: zeer goed
- 3-7: goed
- 7-13: redelijk goed
- 13-20: matig
- 20-28: tamelijk slecht
- 28-35slecht
- 35-30: zeer slecht
- > 50: extreem slecht

Opdrachtgever: Gemeente Laarbeek

Projectnummer: 231007

Kaartnummer: kaart 5

Datum: 23 maart 2016

Auteur/CT: FL/FS

Formaat A3

Schaal: 1:2.500

Projectie: Rijksdriehoekstelsel

Bron(nen): Web bvb gemeente Laarbeek

Plangebied Vogelenzang - ruimtelijke situatie

Gemeente Laarbeek

Legenda

 Plangebied

Opdrachtgever:	Gemeente Laarbeek
Projectnummer:	231007
Kaartnummer:	kaart 6
Datum:	18 maart 2016
Auteur/CT:	FL/FS
Formaat	A3
Schaal:	1:5.000
Projectie:	Rijksdriehoekstelsel
Bron(nen):	Web bvb gemeente Laarbeek